MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta ta' l-20 ta' Novembru, 2006

Citazzjoni Numru. 1758/2001/1

Edith sive Maria Galea mart Ronald
vs
Joseph Degiorgio u Giovanni Saliba u b'digriet tal-25 ta' April 2002 l-imsemmi Joseph Degiorgio gie nominat kuratur biex jirrapprezenta l-wirt tal-mejjet Giovanni Saliba biss limitatament pero` ghal dak li jirrigwarda l-interess guridiku li l-imsemmi Giovanni Saliba seta' kellu fil-kawza odjerna

Il-Qorti,

A. CITAZZJONI:

Rat ic-citazzjoni tal-attrici li biha ppremettiet:

Illi l-attrici kienet bint adottiva tal-konvenut Giovanni Saliba u ta' martu Dolores, illum mejta u dana kif kien irrizulta mic-certifikat ta' l-adozzjoni mahrug mill-Ufficcju tar-Registru Pubbliku prezentat mac-citazzjoni u mmarkat bhala Dokument A;

Illi ghall-bidu, skond il-procedura applikabbli ghal dak iz-zmien hija kienet moghtija b'affidament lill-konvenut u lil martu kif irrizulta mill-kuntratt fl-atti tan-Nutar Emanuele Agius tal-14 ta' Settembru 1945 prezentat mac-citazzjoni u mmarkat bhala Dokument B, u sussegwentement, wara li kienet dahlet il-ligi li taghmel possibbli l-adozzjoni, allura l-attrici kienet giet debitament adottata u meqjusa bhala bint il-konvenut Giovanni Saliba u martu Dolores, illum mejta;

Illi l-istess konvenut u martu kienu lahqu ghamlu testment meta ma kenitx ghada sehhet l-adozzjoni, kopja ta' liema testment giet prezentata mac-citazzjoni u mmarkata bhala Dokument C, u dan it-testment ma kienx gie mibdul minkejja li l-attrici kienet saret il-bint addottiva tal-konvenut u ta' martu permezz tal-adozzjoni;

Illi permezz ta' kuntratt fl-atti tan-Nutar Paul Pullicino tat-30 ta' April 1963, il-konvenut Giovanni Saliba kien akkwista l-utile-dominju temporanju tal-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan u l-gnien anness ma' l-istess fond li kellu entratura minn bieb iehor bin-numru 51, Carmel Street, San Giljan u dana matul iz-zwieg tieghu ma' martu Dolores Saliba, prezentat mac-citazzjoni u mmarkat bhala Dokument D;

Illi sussegwentement kien inbena fond iehor mezzanin fuq il-gnien akkwistat gewwa Carmel Street, numru 51, liema fond kien gie trasferit permezz ta' att iehor notarili tat-12 ta' Frar 1975, lil Raymond Galea li kien mizzewweg lill-attrici liema kuntratt kien gie prezentat mac-citazzjoni u mmarkata Dokument F;

Illi bil-mewt ta' Dolores Saliba li kienet grat fis-16 ta' Gunju 1982, l-attrici bhala l-uniku wild tal-konvenut u martu, kienet l-unika eredi ta' ommha l-imsemmija Dolores Saliba;

Illi wara l-mewt ta' martu, bi zball u b'nuqqas ta' osservanza tal-ligi, il-konvenut Giovanni Saliba kien haseb li seta' jittrasferixxi bhala werriet ta' martu l-immobbli, 3, St. Angelo Street, San Giljan, li huwa konness u jifforma

parti integrali mill-fond 51, Carmel Street, San Giljan, li kienet id-dar matrimonjali tal-konjugi Saliba, meta fil-fatt dan ma setax jaghmlu stante li l-attrici kienet l-uniku wild tal-konjugi Saliba kienet wirtet sehem ommha Dolores Saliba;

Illi kien dan l-ahhar li l-attrici kienet saret taf li l-konvenut Giovanni Saliba kien ittrasferixxa sehmu u dak li kien sehem martu Dolores ta' l-imsemmi fond lill-konvenut l-iehor Joseph Degiorgio u dana permezz ta' kuntratt fl-atti tan-Nutar Dr. Paul Pullicino tas-16 ta' Ottubru 1986 u dan meta hija kienet fil-pussess tal-immobbli u hekk kienet ghadha fil-fatt sal-lum peress illi dejjem kienet qiset li kellha n-nofs indiviz tal-istess, provenjenti mill-wirt ta' ommha adottiva;

Illi l-konvenut Joseph Degiorgio kien jaf b'tali cirkostanzi, u qatt ma dahal fil-pussess tal-immobbli;

Illi ghalhekk ghar-raguni premessi n-nofs indiviz tal-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan u l-ambjenti li jaghmlu mieghu kienu proprjeta` ta' l-attrici kif soggett ghall-utile dominju temporanju.

L-attrici talbet lill-Qorti biex:

1. Tiddikjara li l-proprjeta` legittima ta' nofs indiviz tal-fond 3, St. Angelo Street, kantuniera ma' Carmel Street, San Giljan, kif soggetta ghall-utile dominju temporanju, u l-ambjenti li jaghmlu mieghu jappartjenu lill-attrici.

2. Tordna r-rilaxx fi zmien qasir u perentorju li jigi ffissat tal-pussess assolut u inkondizzjonat ta' l-istess proprjeta` favur l-attrici.

3. Tinnomina okkorrendo nutar biex jippubblika l-att opportun u kuraturi ghall-kontumaci fuq l-istess att.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti li gew ingunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti, il-lista tax-xhieda, u d-dokumenti prezentati mill-attrici.

B. ECCEZZJONIJIET:

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-konvenut Joseph Degiorgio li biha eccepixxa:

1. Illi t-talbiet attrici kienu infondati fil-fatt u fid-dritt, u kellhom jigu michuda fl-interita` taghhom minn din il-Qorti bl-ispejjez kollha kontra l-istess attrici stante li l-konvenut Joseph Degiorgio kien xtara l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan, fl-interita` tieghu minghand Giovanni Saliba li kellu l-proprjeta` intera tal-fond.

2. Salvi eccezzjonijiet ohra li kienu jistghu jkunu kompetenti lill-konvenut skond il-ligi.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u l-lista tax-xhieda prezentati mill-konvenut Joseph Degiorgio.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ta' Joseph Degiorgio bhala kuratur ***ad litem*** sabiex jirrapprezenta l-wirt tal-mejjet Giovanni Saliba li biha eccepixxa:

1. Illi t-talbiet attrici kienu infondati fil-fatt u fid-dritt, u kellhom jigu michuda fl-interita` taghhom minn din il-Qorti bl-ispejjez kollha kontra l-istess attrici, stante n-nuqqas ta' interess guridiku ta' l-attrici peress li hija kienet eredi unika ta' Giovanni Saliba.

2. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni, it-talbiet attrici kienu infondati fil-fatt u fid-dritt, u kellhom jigu michuda fl-interita` taghhom minn din il-Qorti bl-ispejjez kollha kontra l-istess attrici, stante li bhala unika eredi ta' l-istess Giovanni Saliba l-attrici kienet garanti, bil-beni taghha kollha prezenti u futuri, tal-pacifiku pussess tal-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan a favur tal-konvenut Joseph Degiorgio.

3. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-ewwel zewg eccezzjonijiet, fi kwalunkwe kaz l-attrici ma kellha qatt tinghata l-pussess assolut u inkondizzjonat tal-

fond 3, St. Angelo Street, San Giljan stante li kien Joseph Degiorgio li xtara l-istess fond.

4. Salvi eccezzjonijiet ohra ulterjuri li kienu jistghu jkunu kompetenti lill-kuratur skond il-ligi.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-kuratur ad litem.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ulterjuri tal-konvenut Joseph Degiorgio li biha eccepixxa:

1. Illi t-talbiet atturi kienu preskritti bi preskrizzjoni decennali a tenur tal-artikolu 845 subinciz 1 tal-Kodici Civili u dan stante li t-talba ghal wirt fuq sehem il-mejta Dolores Saliba, kienet giet intavolata hmistax-il sena wara l-mewt ta' l-istess Dolores Saliba.

Rat id-dikjarazzjoni prezentata mill-konvenut Joseph Degiorgio.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ulterjuri tal-konvenut Joseph Degiorgio li biha eccepixxa:

Illi t-talbiet atturi kienu preskritti bi preskrizzjoni decennali a tenur tal-artikolu 2140(1) u 2140(2) tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat id-dikjarazzjoni prezentata mill-konvenut Joseph Degiorgio.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attrici li semmiet li hi persuna li kienet giet addottata appena dahlet il-ligi li tippermetti l-addozzjoni. Qabel hi kienet qed tghix mal-familja

addottiva u kienet biss b'sistema ta' ***fostering*** b'kuntratt li fih kien deher il-Kapillan u kkunsinnha bhala tarbija lill-genituri li eventwalment kienu addottawha. L-addozzjoni kienet saret regolarment u ghalhekk ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi hi kienet saret bint Giovanni Saliba u martu Dolores Saliba nee` Farrugia. Ir-rapport bejnha u l-familja addottiva kienu eccellenti u kienet dejjem meqjusa bhala binthom. Hi flimkien ma' zewgha toqghod fil-fond 51, Triq il-Karmnu, San Giljan li hi parti mid-dar tal-missier adottiv ta' l-attrici wara li kienu xtrawha tul iz-zwieg, waqt li fuq il-kumplament tad-dar li fuqu hemm il-kwistjoni baqghu jabitaw Giovanni u Dolores Saliba. Ricentement kienet saret taf li kien hemm testment fejn hi ma kenitx kunsidrata bhala t-tifla liema testment sostniet li kien annullat bil-ligi. Ziedet li in forza tat-testment li kien annullat Giovanni Saliba ttrasferixxa l-proprjeta` tad-dar li fuqu l-attrici kellha l-jedd ghalih bhala werrieta ta' ommha u mill-anqas il-legittima tal-missier giet trasferita lill-konvenut.

Gie prezentat affidavit tal-attrici <u>Edith Galea</u> li fih issemma li hi ta' sena u xahar kienet bdiet titrabba mal-genituri adottivi taghha. Qabel ma saru l-proceduri ghall-addozzjoni taghha, il-genituri naturali taghha ghamlu testment ***unica charta***. Fit-30 ta' April 1963 missierha kien akkwista l-utile dominju temporanju tal-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan flimkien mal-gnien anness mal-istess fond li kellu entratura minn bieb iehor b'numru 51, Carmel Street, San Giljan. Missierha kien bena terran fil-gnien u fir-remissa u z-zewgt ikmamar li kienu jaghmlu mieghu, u cioe` 3, St. Angelo Street, missierha kien izomm iz-ziemel u l-karrozzin. Kien hemm bitha ckejkna li kienet tifred ir-remissa mill-post li nbena. Fit-30 ta' Mejju 1965 hi zzewget lil Ronald Galea u biex tibqa' tghix maghhom il-genituri taghha krewlhom it-terran 51, Carmel Street, San Giljan filwaqt li huma rrangaw ir-remissa u z-zewgt ikmamar f'St. Angelo Street u marru jghixu fihom. Qalet li hi u r-ragel taghha kienu jiehdu hsieb il-genituri taghha. Ftit qabel ma twieled l-ewwel wild taghhom il-genituri taghha bdew il-proceduri ghall-addozzjoni u dan id-digriet hareg fit-30 ta' Marzu 1966. Meta kellhom it-tieni wild, il-post fejn kienu joqghodu sar zghir ghalihom u

ghalhekk ix-xhud u r-ragel taghha avvicinaw lill-genituri tax-xhud biex ibieghulhom il-post halli jkunu jistghu jtellghu sular iehor. Kien sar kuntratt ta' bejgh favur ir-ragel tax-xhud fit-12 ta' Frar 1975.

Ziedet tghid li wara l-mewt ta' ommha fl-1982 ix-xhud u zewgha baqghu jiehdu hsieb missier ix-xhud. Missier il-konvenut Joseph Degiorgio, Anthony, jigi l-kugin tax-xhud u omm Anthony Degiorgio kienet oht missierha. Qalet li gieli Anthony u Joseph Degiorgio kienu jmorru jzuru lil missierha u gieli kienet prezenti hi izda quddiemha qalet li qatt ma sar diskors. Fit-13 ta' Jannar 1998 hi u r-ragel taghha kienu rcevew kuntratt ta' self li Joseph Degiorgio kien ghamel mal-Bank of Valletta u bhala garanzija kien ta l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan, u huma kienu marru ghand in-Nutar Burlo` biex jinghataw spjegazzjoni. In-Nutar spjegalhom il-kontenut tal-kuntratt u qalilhom ukoll li missier ix-xhud fis-16 ta' Ottubru 1986 kien ghamel kuntratt fl-atti tan-Nutar Paul Pullicino li bih ittrasferixxa l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan lil Joseph Degiorgio.

Ix-xhud sostniet li dan il-fond kien nofsu taghha minhabba wirt min-naha ta' ommha u ghalhekk missierha ma setax jittrasferixxi n-nofs taghha minghajr il-kunsens taghha. Qalet li missierha qatt ma qalilha xejn dwar dan. Wara staqsiet lil missierha min kien is-sid tal-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan li kien jghix fih hu u hu rrisponda li hu kien is-sid tal-post. Meta staqsietu min ikun is-sid wara mewtu hu qalilha "mhux int". Hi fehmet li missierha ma kienx induna b'dak li kien ghamel. Hi qaltlu li l-post kien ta' Joseph Degiorgio izda hu baqa' jinnega u jinsisti li l-post kien tieghu. Hu qalilha li lil Degiorgio l-post kien kitibulu u mhux bieghhulu u qalilha li Degiorgio ma kienx tah flus anzi kien hu li tah. Missierha kien uriha testment tal-25 ta' Gunju 1996 fl-atti tan-Nutar Maurice Gambin li minnu jidher li hu halla lix-xhud bhala werrieta tieghu.

Ix-xhud u zewgha baghatu ghal Anthony u Joseph Degiorgio biex ikellmuhom. L-ewwel mar Anthony Degiorgio u qalilhom li sa fejn kien jaf hu ibnu kien xtara r-remissa biss. Meta mar ikellimhom Joseph Degiorgio huma offrewlu li jaghtuh lura l-flus li kien hareg kif ukoll

Lm1800 biex ikollu f'idejh it-Lm3000 li ssellef mill-bank izda hu ma kienx accetta ghax il-post kien ghal qalbu ghax kien trabba fih. Ix-xhud qalet li Joseph Degiorgio kien imur biss jara lil missierha f'xi okkazjonijiet. Ziedet tghid li c-cens gravanti l-post ma thallasx minn Degiorgio u ghadhom ihallsuh ix-xhud u zewgha fuq il-post kollu inkluz il-proprjeta` taghhom li jammonta ghal Lm3 fis-sena. Qalet li minn mindu miet missierha Joseph Degiorgio qatt ma resaq biex jiehu l-pussess ta' din il-proprjeta`.

Xehdet <u>Edith sive Maria Galea</u> li qalet li omha mietet fl-1982 u missierha miet xi 3 snin ilu. Il-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan kienu joqghodu l-genituri taghha fih u wara l-mewt ta' ommha kien baqa' joqghod missierha wahdu fih. Cahdet li kienet taf li kien sar il-kuntratt bejn Joseph Degiorgio u missierha. Cahdet li huma avvicinaw lil Degiorgio biex jixtru lura l-proprjeta`.

Ziedet tghid li llum missierha huwa mejjet u hi accettat l-eredita` tieghu. Qalet li l-mama` u l-papa` taghha zmien minnhom kienu ghamlu testment fejn hallew kollox lil xulxin. Meta mietet ommha, missierha kien mar ghand in-Nutar Pullicino biex jaghmel id-denunzja. Ommha mietet fis-16 ta' Gunju 1982, waqt li missierha miet fl-10 ta' Dicembru 2001. Tul dan il-perjodu ta' 19-il sena qatt ma talbet lil missierha l-parti tal-wirt taghha.

Wara l-mewt ta' ommha l-bank kien baghat ghaliha biex tmur ma' missierha fuq flus li kienu depozitati u biex tiffirma ghal xi karti, liema karti ma ftakritx x'kienu. Il-flus kienu qeghdin fil-Mid-Med Bank ta' San Giljan. Sostniet li missierha qatt ma qalilha li kien sejjer ibiegh il-post. Ir-relazzjoni taghha ma' missierha kienet tajba. Huma kellhom fondi li minn gewwa kellhom bitha wahda. Il-papa` kien jghix fid-dar li biegh lil Degiorgio u hi f'dar ohra pero` bitha komuni. Hi ndunat mill-kuntratt tas-self u cioe` 11-il sena wara minhabba l-fatt li l-konvenut kien uza d-dar biex jipotekaha. Ommha mietet fl-1982 u l-bejgh sar fl-1986 u lil omm Degiorgio tkellmet maghha xi xahar, xaharejn wara li rceviet l-ittra tan-Nutar Burlo`.

Xehed in-Nutar Paul Pullicino li esebixxa kopja tal-kuntratt tas-16 ta' Ottubru 1996 u pubblikat minnu u qal li l-post in kwistjoni kien jappartjeni lill-komunjoni tal-akkwisti tal-venditur u martu kif kien jirrizulta mill-provenjenzi u kif jidher fit-tieni u t-tielet faccata tal-kopja tal-kuntratt. Qal li jirrizulta mill-volum tieghu pagna 1835 fit-tielet faccata tal-kuntratt li Dolores Saliba mietet fis-16 ta' Gunju 1982. Bhala provenjenza kien jirrizulta li bit-testment li kienet ghamlet kienet halliet lill-uniku eredi lil zewgha Giovanni Saliba li kien il-venditur. Ma kienx irrizultalu li dawn it-tnejn min-nies kellhom tifla li kienet addottata, u ma deherlux li l-venditur kien qallu dwar dan il-fatt u qal li kieku qallu kien idahhallu dan il-fatt b'xi mod fil-kuntratt. Meta sar il-kuntratt ta' vendita l-venditur diga` kien ragel anzjan. Lix-xhud kien il-venditur li avvicinah u mhux il-kumpratur.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut Joseph Degiorgio li qal li meta kien xtara l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan minghand Giovanni Saliba hu kien xtrah fl-interita` tieghu ghax Saliba kellu l-proprjeta` intera tal-istess fond.

Rat id-dikjarazzjoni ulterjuri tal-konvenut Joseph Degiorgio li fiha ssemma li t-talbiet atturi huma preskritti bi preskrizzjoni decennali a tenur tal-artikolu 845(1) tal-Kodici Civili stante li t-talba ghal wirt fuq sehem Dolores Saliba li mietet fis-16 ta' Gunju 1982 giet intavolata 15-il sena wara l-mewt ta' Dolores Saliba.

Rat id-dikjarazzjoni ghall-eccezzjoni ulterjuri tal-konvenut Joseph Degiorgio li fiha ssemma li t-talbiet l-atturi huma preskritti bi preskrizzjoni decennali a tenur tal-artikolu 2140(1) u 2140(2) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat id-dikjarazzjoni ta' Joseph Degiorgio bhala kuratur ***ad litem*** li fiha ssemma li kien ghad jonqos il-prova tal-paragrafi 1 sa 6. Giovanni Saliba kien biegh il-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan lil Joseph Degiorgio fl-interita` tieghu permezz tal-kuntratt tal-bejgh tas-16 ta' Ottubru 1986. Fl-istess kuntratt Giovanni Saliba kien iggarantixxa l-pacifiku pussess tal-fond trasferit bl-istess att a favur ta' Joseph Degiorgio u ipoteka ghal dan il-ghan a favur tal-

kompratur li kien accetta l-beni tieghu prezenti u futuri. Ghalhekk l-uniku eredi tal-venditur, l-attrici, kienet garanti tal-pacifiku pussess tal-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan a favur ta’ Joseph Degiorgio. Zied jghid li ma kienx veru li l-fondi 51, Triq il-Karmnu, San Giljan u l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan kienu interkonnessi u li l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan kien gie validament mixtri minn Joseph Degiorgio.

Gie prezentat affidavit ta' Maria Degiorgio, omm il-konvenut u fih intqal li l-konvenut kien xtara minghand iz-ziju ta' missieru Giovanni Saliba l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan u dan kienet tafu ghax kien qalilha hu stess. Qalet li wara li kien akkwista l-fond, Ronald Galea l-attur kien iwaqqaf lir-ragel taghha u jghidlu biex igieghel lill-konvenut biex ibieghlu l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan li kien akkwista minghand iz-ziju. Semmiet li hi gieli kienet iccempel lil Maria Galea biex tghidilha jhallu lil zewgha bi kwietu u jghidu lill-konvenut dwar il-fond u mhux lil zewgha ghax ma kienx jaghmillu tajjeb ghal sahhtu. Qalet li dan id-diskors kien sar kemm meta z-ziju kien ghadu haj kif ukoll zewgha. Semmiet li d-diskors kien isir ma’ zewgha bejn l-1992 u l-1999 u cioe` minn wara li kienu marru joqghodu San Giljan.

Xehed Ronald Galea li qal li ra d-dokument EC a fol 178 tal-process li hija d-denunzja tas-successjoni u kkonferma li kienet mahlufa minnu. Il-kitba ma ftakarx ta’ min kienet izda qal li ma kenitx tieghu.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

Rat is-sentenza ta’ din il-Qorti tat-18 ta' Mejju, 2005 fuq l-eccezzjonijiet tal-konvenuti bazati fuq l-artikoli 2140 u 845 tal-Kap 16. F’dik is-sentenza l-Qorti kkonkludiet hekk:

“Illi ghalhekk il-Qorti tichad kemm l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni decennali bazata fuq l-artikolu 2140 kif ukoll dik bazata fuq l-artikolu 845 dejjem tal-Kap 16.”

I – Eccezzjoni fuq l-artikolu 1222 tal-Kap 16

Fis-seduta tas-6 ta’ Gunju 2006 il-konvenut Degiorgio eccepixxa ulterjorment li l-azzjoni odjerna ddekadiet bil-

preskrizzjoni ta’ sentejn a tenur tal-artikolu 1222 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta’ Malta. Dan l-artikolu jipprovdi hekk:
“1222. (1) Meta l-ligi f’xi kaz partikolari ma tistabbilixxix zmien aqsar, l-azzjoni ghar-rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, eghmil doluz, stat ta’ interdizzjoni, jew nuqqas ta’ età, taqa’ bil-preskrizzjoni eghluq sentejn.

(2) Dan ighodd ukoll ghar-rexxissjoni ta’ obbligazzjonijiet minghajr kawza, jew maghmulin fuq kawza falza.”

Wara li Dr Debono semma din l-eccezzjoni b’ebda mod ma ghamel provi jew noti fuqha. Izda l-Qorti ghandha d-dover li tezamina u tippronunzja fuqha la saret. Fil-kawza deciza mill-Onor. Qorti tal-Appell Civili Superjuri fid-19 ta’ Novembru, 2001 fl-ismijiet **Gourment Company Limited et vs Vella Mariano** l-atturi talbu dikjarazzjoni ta' nullita` ta' skrittura ta' lokazzjoni ghaliex allegatament vizzjata bi zball, vjolenza u ghemil doluz. Il-Qorti ta' l-Appell, filwaqt illi kkonfermat is-sentenza ta' l-Ewwel Qorti u cahdet it-talba attrici, enfasizzat l-aspett legali. L-iskritturi li jikkreaw obbligazzjonijiet bejn il-kontraenti jigi prezunt illi huma validi u fedelment jirriflettu l-volonta` kontrattwali taghhom. Min jadduci l-kontra u jadduci l-vizzju tal-kunsens kontrattwali bazat fuq xi wiehed mill-elementi li l-ligi stess tindika bhala raguni valida biex jigi vizzjat tali kunsens, biex jirnexxi fl-azzjoni, ghandu jipproduci provi univoci, konklussivi, kredibbli u attendibbli in sostenn tal-pretensjonijiet tieghu, haga li rriteniet il-Qorti ta' l-Appell l-appellanti certament ma ghamlux.

Fil-kawza deciza fit-2 ta’ Novembru 1990 mill-Qorti tal-Kummerc [I. G. Mifsud Bonnici] fl-ismijiet **Carmel Vella vs Rosalie Mifsud nomine** intqal:
“F'kaz fejn il-kumpratur induna wara hames snin li l-karozza li xtara kienet giet manifatturata tlitt snin qabel ma xtraha, u baqa' juzaha anke wara li induna b'dan ghal perijodu ta' sena u nofs, hu irrinunzja tacitament ghad-dritt tieghu li jirritorna l-vettura u jiehu lura l-prezz imhallas. B'dan l-agir kien qieghed jaccetta l-beneficcju tal-kuntratt u l-agir tieghu ta x'jifhem li ma kellux f'mohhu li jhassar il-kuntratt. Persuna li trid thassar kuntratt ghandha tkun fil-

pozizzjoni li tirritorna l-oggett fi stat li kien meta nxtara, jew alternattivament wara li tinduna bid-difett."

Ukoll fil-kawza deciza mill-Onor. Qorti tal-Appell Civili Superjuri fit-28 ta' Frar 1997 fl-ismijiet **George Bonnici nomine vs Ronald Camilleri** intqal li kuntratt li ndahal fih minorenni jista' jigi ratifikat tacitament mill-minorenni stess jekk meta jottjeni l-kapacita' legali ma jikkontestax dan fiz-zmien preskritt mill-ligi.

Izda meta wiehed jezamina sewwa t-talbiet attrici dawn mhux diretti bhala azzjoni ghar-rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, eghmil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età. L-argument tal-attrici hu iehor u ma jinkwadrax f'dan l-artikolu. It-talba tal-attrici hi ghal dikjarazzjoni li l-proprjeta` ta' nofs indiviz tal-fond 3, St. Angelo Street, kantuniera ma' Carmel Street, San Giljan, kif soggetta ghall-utile dominju temporanju, u l-ambjenti li jaghmlu mieghu jappartjenu lill-attrici. Ghalhekk tichad din l-eccezzjoni.

Lanqas huwa minnu li l-konvenut Joseph Degiorgio kien xtara l-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan, fl-interita` tieghu minghand Giovanni Saliba li kellu l-proprjeta` intera tal-fond. Giovanni Saliba kellu nofs u mhux l-interita`.

II- Nuqqas ta' Interess Guridiku ta' l-attrici

Izda Joseph Degiorgio bhala kuratur ***ad litem*** sabiex jirrapprezenta l-wirt tal-mejjet Giovanni Saliba eccepixxa n-nuqqas ta' interess guridiku ta' l-attrici peress li hija kienet eredi unika ta' Giovanni Saliba. Sostna li bhala unika eredi ta' l-istess Giovanni Saliba l-attrici kienet garanti, bil-beni taghha kollha prezenti u futuri, tal-pacifiku pussess tal-fond 3, St. Angelo Street, San Giljan a favur tal-konvenut Joseph Degiorgio.

Din il-Qorti fit-18 ta' Jannar, 2006 fis-sentenza tal-kawza fl-ismijiet **Laferla Insurance Agency Limited vs Brian Mallia** dwar l-interess guridiku qalet:
"Fil-kawza fl-ismijiet **Giulia Maria Millard vs George Said et noe** deciza mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Superjuri

[LXXII-I-II-299] inghad li biex wiehed jista’ jinghad li ghandu interess guridiku li jipproponi azzjoni, hemm bzonn li l-kawza li jipproponi tkun tista’ tipproducilu rizultat utli jew vantaggjuz ghalih.

Fil-kawza fl-ismijiet **Alexander Eminyan vs John Mousu pro et nominee** deciza mill-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell Superjuri fit-28 ta’ Frar, 1997 [LXXXI - 11-429] gie ritenut li l-interess guridiku jrid ikun reali u attwali u ghandu jiskaturixxi minn vjolazzjoni jew theddida ta' vjolazzjoni ta' xi dritt li jappartjeni lill-attur u f'dan is-sens allura jrid ukoll ikun personali. Irid jigi stabbilit in-ness guridiku bejn l-agir abbusiv u illegali allegatament kommess mill-konvenut u d-danni jew almenu l-pregudizzju allegatement subit mill-attur konsegwenzjali ghal tali agir.

Fil-kawza fl-ismijiet **Elizabeth Grech vs Carmela Vella** deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell Civili Superjuri fl-14 ta’ Marzu, 1984 riferibbilment ghal kaz ta’ kostruzzjoni ta’ opramorta sosniet li din hija servitu` legali maghmula favur il-fond li jbati l-introspezzjoni u mhux favur il-persuna li tghammar fil-fond ghalkemm l-iskop huwa li jigi eliminat l-inkonvenjent ta' din il-persuna. Dan l-interess huwa l-mizura ta' l-azzjoni u jrid ikun guridiku cioe` l-interess li l-attur ghandu li jadixxi l-Qorti biex jottjeni dak li jitlob. Dan l-interess irid ikun anke legittimu, jigifieri konformi ghad-dritt; u jekk dan ikun biss interess u mhux anke dritt, l-azzjoni ma treggix. Dan id-dritt ghandu jkun fil-konfront tal-konvenut. Ghalhekk il-Qorti zammet li l-attrici bhala persuna li tghix fil-fond dominanti jista' jkollha interess li l-konvenut itella' l-opramorta izda ma ghandhiex dritt li tikkostringieh itella’ l-opramorta u ghalhekk jonqos fiha l-interess guridiku rikjest mill-ligi beix tipproponi din l-istanza.

Fil-kawza deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell Civili Superjuri fl-ismijiet **Agatha Formosa Gauci vs Dr. Francis Lanfranco** deciza fit-28 ta’ Novembru 2003 il-Qorti kienet qalet:
“Mid-diversi decizjonijiet imsemmijin fis-sentenza tal-Qorti ta’ l-ewwel grad jemergu kjarament, is-segwenti principji li ghandhom, fil-fehma anki ta’ din il-Qorti, iservu ta’ gwida li

fuqhom ghandha timxi Qorti biex tirrizolvi vertenza ta’ din ix-xorta.

Dawn il-principji huma s-segwenti:
(i) l-interess (guridiku) mehtieg irid ikun wiehed dirett, legittimu, kif ukoll attwali.
(ii) l-istat attwali ta’ ksur ta’ jedd jikkonsisti f’kundizzjoni pozittiva jew negattiva li xxejjen jew tinnewtralizza dritt li jkun jappartjeni lid-detentur jew lil dak li lilu jkun misthoqq;
(iii) l-interess guridiku fl-attur huwa dak li l-imharrek jirrifjuta li jaghraf il-jedd ta’ l-istess attur u dan billi kull persuna ghandha d-dritt titlob li, fil-konfront taghha, isir haqq jew tigi msewwija ingustizzja li tkun giet maghmulha kontriha.
(iv) l-interess guridiku irid ikun iwassal ghal rizultat ta’ utilita` u vantagg ghal min irid jezercita l-jedd. Jekk l-azzjoni ma tistax twassal ghal tali rizultat ghal min jibdiha, dik l-azzjoni ma tistax tregi.
(v) l-interess guridiku jrid jibqa’ jissussisti matul il-hajja kollha ta’ l-azzjoni, u mhux biss fil-bidu taghha. Jekk l-interess jintemm, il-konsegwenza immedjata tkun li l-imharrek jinheles milli jibqa’ fil-kawza;
(vi) l-interess ta’ l-attur ghandu jkun jidher mill-att tac-citazzjoni nnifisha. Ghalkemm il-mottiv ta’ l-interess mhux mehtieg li jkun imsemmi fic-citazzjoni, dan ghandu jirrizulta mill-provi jekk kemm-il darba jigi kkuntrastat;
(vii) fil-prattika gudizzjarja, wiehed jista’ jippromuovi kawza biex jikseb dikjarazzjoni preordinata ghal azzjoni definittiva u ahharija, minkejja li din ma tkunx giet inkluza fl-azzjoni ta’ accertament. Madankollu, f’kaz bhal dan, il-Qorti trid tkun soddisfatta li jkun hemm l-interess mehtieg, anki preordinat ghall-kawza l-ohra, u li d-dikjarazzjoni hekk miksuba tkun tifforma l-bazi tal-kawza l-ohra li tista’ ssir aktar ’l quddiem;
(viii) l-interess mhux bilfors ikun wiehed li jigi kkwantifikat f’somma determinata ta’ flus jew gid, imma jista’ jkun imsejjes biex ihares jew jaghti gharfien ghal jedd morali jew soggettiv, imbasta l-jedd invokat ma jkunx wiehed ipotetiku.
(ix) jekk azzjoni, ghalkemm tkun imsejsa fuq jedd ta’ l-attur,tkun mahsuba biss biex tirreka hsara lill-imharek bla ebda vantagg utli lill-attur tali azzjoni titqies bhala wahda

illegali – azzjoni maghrufa fid-duttrina bhala wahda acta ad aemulationem – u titqies li fiha jkun jonqos l-interess guridiku mehtieg.”

Fil-kawza fl-ismijiet **Philip Ransley et vs Emmanuel Coleiro et nomine** deciza mill-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell Civili Superjuri fid-29 ta’ Jannar, 1997 [LXXXI-II-250] il-Qorti sostniet li skond il-gurisprudenza huwa ormai pacifiku li l-interess guridiku ghandu jkun attwali, jigifieri li ghandu jkun jezisti fil-mument li tigi proposta l-azzjoni u li jkun konkret, personali u sussistenti di fronte ghall-konvenut maghzul bhala legittimu kontradittur tad-domanda ghaliex anke ghall-konvenut l-interess huwa l-mizura tal-eccezzjoni. Ir-rapport guridiku li jista' jaghti lok ghall-azzjoni mhux necessarjament ikun kontrattwali izda tista' temani wkoll ex lege.

Fil-kawza fl-ismijiet **Ignazio Gatt vs Michael Debono et** deciza mill-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell fit-12 ta’ Dicembru, 1983 [LXVII-I-II-250] inghad li ghad li fil-ligi taghna ma hemmx ebda disposizzjoni ***ad hoc*** dwar l-interess guridiku bhalma hemm f'kodicijiet ohra bhal dak Taljan, eppure l-istess principji dejjem gew affermati mill-Qrati taghhna. Dan l-interess m’ghandux ikun ipotetiku imma jrid ikun konkret u sussistenti di fronte ghal dak li jigi maghzul mill-attur bhala kontradittur legittimu. Fis-sistema taghna mhumiex ipprojbiti domandi diretti ghall-otteniment ta’ dikjarazzjonijiet preordinati ghal domanda ohra definittiva u finali avolja din id-domanda ma tkunx dedotta in gudizzju. Izda hemm bzonn li l-Qorti tkun perzwaza li hemm dak l-interess anke pre-ordinat ghal kawza ohra, u li dik id-dikjarazzjoni hekk ottenuta tkun tifforma l-bazi ta' kawza ohra li ssir fil-futur.

Fil-kawza fl-ismijiet **Joseph Cachia nominee vs Paul Zammit et nomine** deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Kummerc [Imh. J. D. Camilleri] fit-2 ta’ Marzu, 1989 il-Qorti kellha kaz fejn il-kontendenti flimkien ma' terzi persuni li mhux fil-kawza kienu jippartecipaw f'consortium ghad-distribuzzjoni ta' certu frott u fil-kors ta' l-operazzjoni fethu kont komuni mal-Mid-Med Bank Limited. Gie eccepit illi kienu qed jagixxu in rappresentanza tal-kontijiet

bankarji. Il-Qorti kkonkludiet illi l-atturi kienu qed jagixxu fil-vesti taghhom bhala kompartecipi fil-kontijiet biex jikkawtelaw l-allegati drittijiet taghhom. Kull kompartecipi ghandu dritt li jesigi l-komproprjetarju inadempjenti jottempra ruhu ma' l-obbligi li jkun assuma.

Fil-kawza **Pietro Paolo Borg vs Giuseppe Caruana** deciza mill-Onor. Qorti ta' l-Appell Civili Superjuri deciza fit-3 ta' Dicembru, 1984 il-Qorti sostniet li l-interess huwa l-mizura ta' l-azzjoni u huwa rekwizit indispensabbli ghall-proponibilita` ta' domandi fi kwalunkwe sedi ta' gurisdizzjoni kontenzjuza. Dan ghandu jirrizulta mic-citazzjoni izda f'dan il-kaz hareg car li l-attur ma kien ser jippercepixxi l-ebda utilita` fl-impunjazzjoni ta' testment.

Illi l-interess guridiku fl-attur huwa dak li l-konvenut jirrifjuta li jaghraf il-jedd ta' l-istess attur u li fih innifsu, johloq il-htiega tal-vertenza. Ghalhekk, dan igib mieghu l-konsegwenza li l-ewwel u l-aqwa nteress guridikament ammissibbli huwa dak li kull persuna ghandha, jigifieri li titlob, li fil-konfront taghha jsir haqq jew li tigi msewwija ingustizzja maghmula fil-konfront taghha. [ara **Farrugia et vs Buhagiar** Appell Kummercjali deciz fit-2 ta' April 1993]. Sabiex jintwera nteress guridiku, l-interess irid ikun dirett, legittimu u kif ukoll attwali, u jrid johrog minn stat attwali ta' ksur ta' jedd, liema ksur ikun jikkonsisti f'kundizzjoni pozittiva jew negattiva li xxejjen jew tipprova ggib fix-xejn dritt li jappartjeni lid-detentur jew li lilu jkun misthoqq. [ara **Anna Attard et noe. vs Rev. Patri Serafin Abela noe. et** Prim Awla Qorti Civili deciza fit-12 ta' Dicembru 2001].

Rekwizit essenzjali ta' l-interess guridiku jehtieg li jkun attwali hekk kif jiddefinieh il-**Mortara** li jghid li l-interess guridiku huwa "l'utilita` finale della domanda gudiziale nel tema dell'asserita ezistenza e violazione del diritto." Hekk kif gie deciz fil-kawza **Albert Calleja vs Orazio Micallef,** Appell Civili deciz fl-1 ta' April 1992:
"Jekk l-azzjoni tkun inkapaci li tipproduci rizultat vantaggjuz, jew utli ghal min jipproponiha jew jekk ir-rizultat jew sentenza ma jkunx jista' jigi uzufruwit, dik l-azzjoni ma tistax tigi protetta."

(Ara wkoll **Michelangelo Bond vs Carmelo Mangion et** deciza mill-Qorti ta' l-Appell fis-27 ta' Mejju 1991).

L-interess irid ikun guridiku, cioe` bbazat fuq xi dritt pretiz lez ta' l-atturi. (**Mattirolo** Vol. I pag.50; **Mortara** VolI p.588;). Il- **Mattirolo** f'dan ir-rigward jispjega illi
"L'azione compete soltanto e tutela dei diritti; l'interesse e` scompagnato dal diritto, non vi ha azione, non giudizio possibile; cosi che, per istituire un giudizio, non basta che un fatto d'altro pregudichi i nostri interessi, ma occorre che questo fatto arrechi un danno giuridico, che non esiste se non e` 'injuria datum', se cioe` non e` prodotto da chi esorbitando dalla sfera del diritto proprio, offende un nostro diritto."

Il-ligi qeghda hemm biex tipprotegi dak l-interess li ghandu dritt bhala bazi tieghu. Huwa ghalhekk, li jinghad li l-interess huwa l-mizura ta' l-azzjoni.

Illi gie ritenut ukoll li l-interess mhux bilfors ikun wiehed li jigi kwantifikat f'somma determinata ta' flus jew gid, u jista' jkun ukoll meqjus imsejjes, jekk jimmira li jhares jew jaghti gharfien ghall-jedd morali jew suggettiv, imbasta l-jedd invokat ma jkunx wiehed ipotetiku. (Ara **Axiaq vs Mizzi noe et** Prim' Awla Qorti Civili deciza fit-13 ta' Ottubru 1952, **Scolaro vs Bailey,** Appell Civili deciz fil-15 ta' Dicembru 1932, **Tarcisio Barbara vs Emanuel Azzopardi, John Bondin,** Prim' Awla Qorti Civili deciz fit-28 ta' Marzu 2003).

Dan il-principju gie ribadit fil-kawza **Falzon Sant Manduca vs Weale,** deciza mill-Qorti ta' l-Appell fid-9 ta' Jannar 1959, fejn intqal li l-interess irid ikun guridiku, jigifieri jkollu l-elementi mehtiega biex isawru l-interess ta' l-attur, izda dan l-interess m'hemmx ghalfejn ikun jissarraf fi flus jew f'valur ekonomiku. Il-Qrati taghna, sahansitra taw decizjonijiet fis-sens li persuna ghandha nteress li tigi msejha fil-kawza anke fejn la tista' tirbah il-kawza u lanqas tista' tigi kkundannata, imma biss ghaliex il-kwistjoni tirrigwarda jeddijiet taghha u ghall-integrita` tal-gudizzju. [ara **Lawrence Farrugia vs Joseph Fava** deciza mill-Qorti ta' l-Appell fit-18 ta' Mejju 1995].

Ghalhekk jekk wiehed jipprova jigbor dawn il-principji fil-qasir wiehed jista' jghid li <u>l-interess guridiku:</u>

- irid jkun attwali [jezisti fil-mument li tigi proposta l-azzjoni riferibbilment ghal ksur ta' jedd u jibqa' jezisti fil-kors kollu tal-kawza]
- irid ikun dirett
- irid ikun legittimu [konformi ghal dritt ta' l-attur, u mhux biss interess]
- irid ikun guridiku [interess li jadixxi l-Qorti biex jottjeni dak li jitlob]
- l-azzjoni trid tkun kapaci li twassal lill-attur ghall-otteniment ta' vantagg u utilita`
- ghandu jiskaturixxi minn vjolazzjoni jew theddida ta' vjolazzjoni ta' xi dritt li jappartjeni lill-attur
- l-kawza li jipproponi tkun tista' tipproducilu rizultat utli jew vantaggjuz ghalih.
- irid jigi stabbilit in-ness guridiku bejn l-agir abbusiv u illegali allegatament kommess mill-konvenut u d-danni jew almenu l-pregudizzju allegatement subit mill-attur konsegwenzjali ghal tali agir
- ma jistax ikun ipotetiku, ghalkemm jista' jirreferi ghal jedd morali jew suggettiv.

Hu ovvju li l-attrici fil-kaz odjern ghandha interess attwali li kien jezisti meta giet proposta l-kawza; dan l-interess huwa wiehed dirett, legittimu, u guridiku. Jekk tirbah il-kawza l-azzjoni sejra twassal lill-attrici ghall-otteniment ta' vantagg u utilita`. Ukoll hemm ness guridiku bejn l-agir abbusiv u illegali allegatament kommess mill-konvenut u l-pregudizzju allegatement subit mill-attrici konsegwenzjali ghal tali agir. Dan iwassal biex il-Qorti tichad l-eccezzjoni ta' nuqqas ta' interess guridiku tal-attrici.

<u>III – Garanzija tal-Pacifiku Pussess</u>

Illi l-artikolu 1409 tal-Kap 16 jiddisponi:

"Ghalkemm fil-kuntratt ta' bejgh ma tkunx giet miftehma l-garanzija, il-bejjiegh ghandu ***'de jure'*** jaghmel tajjeb lix-xerrej ghall-evizjoni li ttelfu l-haga mibjugha, kollha jew bicca minnha. U ghas-servitujiet u pizijiet li haddiehor

jippretendi fuq dik il-haga, u li ma tkunx imsemmija fil-kuntratt.”

Illi l-effett ta’ din il-garanzija huwa li l-kumpratur ikollu protezzjoni mill-atti stess tal-venditur u wkoll mill-atti ta’ terza persuna li jnaqqsulu l-godiment reali jew dritt ta’ proprjeta` fuq l-oggett in vendita`. U fil-fatt, jista’ jinghad li din il-garanzija intrinsika mal-kuntratt ta’ bejgh, fejn anke jekk ma hemmx ftehim specifiku, l-istess venditur huwa obbligat jaghti din il-garanzija minima ghaliex huwa jobbliga ruhu li jittrasferixxi lill-kumpratur id-drittijiet kollha li tali dritt ta’ proprjeta` fuq l-oggett in vendita jimporta. Fil-fatt, fil-kaz **Kaptan Arthur Gordon vs Don Giuseppe Zammit Falzon,** Appell Civili deciz fis-16 ta’ Dicembru 1921, inghad:
“Onde e` che secondo l-articolo 1123 (illum l-articolo 1409) di detta Ordinanza non e` necessaria un espressa stipulazione perche` il venditore sia tenuto a garantire l-acquiriente da qualsiasi evizione.”

Fil-kaz in ezami, hemm espressament stipulat fil-kuntratt tal-bejgh li sar datat 16 ta’ Ottubru 1986 kif gie enuncjat hawn fuq. Illi fil-fatt, il-**Pacifici Mazzoni** fil-Codice Civile Italiano jafferma li tali garanzija timporta
"l’ obbligazione di garanzia relattiva al pacifico possesso l pel caso di evizione riguarda il-fatto proprio del venditore e il-fatto altrui”,
b’ dan li fl-ewwel lok
“il venditore medesimo deve astenersi da ogni fatto o pretesa che turberebbe il-possesso del compratore o lo priverebbe dei vantaggi si quali questi ha diritto, considerando la destinazione della cosa comprata , e lo stato in cui si trovava al momento della vendita. Egli infatti nel vendere la cosa sua si privo` di ogni diritto sulla medesima per trasferirlo al compratore.”

Illi fit-tieni lok, l-obbligazzjoni tal-venditur tikkonsisti f’li huwa
“e` tenuto ad assumere le difese del compratore contro le turbative che terze persone gli arrecchino, impedendogli sia di entrare in possesso della cosa comprata, sia di

esercitare una servitu, o promovendo contro di lui domande giudiziali in base a cause anteriore alla vendita.”

Illi l-obbligi tal-venditur naxxenti mill-garanzija tal-pacifiku pussess tal-haga mibjugha, huwa specifikat fl-artikolu 1378 ***et sequitur*** tal-Kap 16, liema artikoli jikkontemplaw ukoll ir-rimedji partikolarili ghandu l-kumpratur f’kaz ta’ ksur ta’ xi wiehed minn dawn l-obbligi. Illi gie ribadit kemm il-darba fil-gurisprudenza nostrana li din il-garanzija tal-pacifiku pussess hija ta’ massima importanza:
“Il-garanzija tal-pacifiku pussess ma tistax tigi llum limitata semplicement ghat-theddida ta’ evizjoni minhabba difett fit-titolu imma kellha tigi estiza wkoll ghat-theddida ta’ evizjoni forzata minn Awtorita` kompetenti.”
(Ara **Brinx Ltd. vs Francis Said et** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-23 ta’ Novembru 2005, u **Adam Galea et vs Tarcisio Calleja et** deciza mill-Qorti tal-Appell fil-25 ta’ Mejju 2001).

<u>IV – Azzjoni ad hoc</u>

Izda l-attrici tikkontendi li kull pretensjoni li se mai jista’ jkollu l-konvenut kontra taghha jiffurmaw meritu ta’ kawza ohra separata u ma tistax tizi sollevata ***per via di eccezzione*** tal-konvenut izda b’kawza appozita istitwita mill-konvenut. Il-qrati taghna dejjem irritenew fuq kawzi dwar nullita` u annullabilita` li fl-ewwel kaz wiehed jista’ jissolevaha b’eccezzjoni waqt li fit-tieni kaz b’kawza ***ad hoc.*** Fil-kawza fl-ismijiet **Anthony Joseph Bajada vs Pauline Lumb** deciza mill-Prim’Awla tal-Qorti Civili fil-15 ta’ Dicembru 1995, il-Qorti ordnat is-soprasessjoni tal-kawza sabiex il-konvenuta tiddeduci quddiem il-Qorti kompetenti l-azzjoni relattiva ghall-annullament tal-att imsemmi ghax hasset li:
“hija gurisprudenza kostanti, li meta l-kwistjoni hija ta’ nullita`, il-konvenut jista’ f’kawza jaghtiha b’eccezzjoni, imma jekk il-kwistjoni hija wahda ta’ annullabilita` ma tistax tingieb ‘il quddiem hlief b’azzjoni ***ad hoc***.”

Ara f’dan is-sens **Vassallo vs Caruana Montalto** 23/10/01, Prim’Awla; **Tabone vs Mifsud**, 15/02/54, Appell

Civili Superjuri; u Vol VII p849; Vol XVI PII pt 2; Vol XXVII PII p262; Vol XLIX PII p826.

Il-Baudry-Lacantinerie jghid hekk:
"Per tanto essa genera un' azione di nullita`, in seguito alla quale il contratto dovra` cadere. Il-contratto notiamolo, non e` inesistente, ma soltanto annullabile."

Bl-istess mod fil-kaz odjern jekk l-intimat ghandu xi drittijiet kontra l-attrici [u dwar dan din il-qorti mhux sejra tispecifika oltre ghar-ragunijiet ovvji] dawn iridu jigu istitwiti b'kawza ***ad hoc.***

Dak li ghandha quddiema l-qorti hija t-talba attrici ghal dikjarazzjoni li l-proprjeta` legittima ta' nofs indiviz tal-fond 3, St. Angelo Street, kantuniera ma' Carmel Street, San Giljan, kif soggetta ghall-utile dominju temporanju, u l-ambjenti li jaghmlu mieghu jappartjenu lill-attrici, u l-konsegwenti r-rilaxx fi zmien qasir u perentorju tal-pussess assolut u inkondizzjonat ta' l-istess proprjeta` favur l-attrici. Hemm fl-ahhar it-talba okkorrendo ghal nomina ta' nutar biex jippubblika l-att opportun u kuraturi ghall-kontumaci fuq l-istess att. Wara li gew michuda l-eccezzjonijiet tal-konvenuta, il-qorti thoss li ghandha tilqa' t-talbiet attrici fis-sens li Giovanni Saliba ma kellux id-dritt li jittrasferixxi dak li ma kienx tieghu izda ta' l-attrici; tiddikjara lill-attrici bhala propjetarja ta' nofs indiviz tal-fond 3, St. Angelo Street, kantuniera ma' Carmel Street, San Giljan, kif soggetta ghall-utile dominju temporanju, u l-ambjenti li jaghmlu mieghu.

E. KONKLUZJONIJIET:

Ghal dawn il-motivi tirreferi ghal dak li kien intqal fis-sentenza taghha tat-18 ta' Mejju, 2005 li biha l-qorti cahdet l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni decennali bazata fuq l-artikolu 2140;

Tirreferi ghal dak li intqal fis-sentenza taghha imsemmija tat-18 ta' Mejju, 2005 fejn il-qorti cahdet l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni decennali bazata fuq l-artikolu 845 tal-Kap 16;

Tichad l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ta’ sentejn dwar rexxissjoni ghal motivi fuq imsemmija;

Tichad l-eccezzjoni ta’ nuqqas ta’ interess guridiku tal-attrici ghal motivi fuq imsemmija;

Dwar l-eccezzjoni bazata fuq il-garanzija tal-pacifiku pussess, tirreferi ghal dak li intqal dwar l-istituzzjoni ta’ kawza ***ad hoc*** da parti tal-konvenut Joseph Degiorgio jekk jidhirlu opportun; u ghalhekk anke din l-eccezzjoni giet michuda;

Dwar it-talba attrici peress li tidher gustifikata kif spjegat hawn fuq tilqa’ t-talba; tiddikjara lill-attrici bhala propjetarja ta' nofs indiviz tal-fond 3, St. Angelo Street, kantuniera ma' Carmel Street, San Giljan, kif soggetta ghall-utile dominju temporanju, u l-ambjenti li jaghmlu mieghu;

Tordna l-konsegwenti r-rilaxx fi zmien xahrejn tal-pussess assolut u inkondizzjonat ta' l-istess proprjeta` favur l-attrici;

Tinnomina lin-Nutar Dr Tonio Spiteri biex jippubblika l-att opportun u lil Dr Pierre Lofaro bhala kuratur ghall-kontumaci fuq l-istess att.

Salv dejjem id-dritt tal-konvenut li jistitwixxi l-proceduri opportuni.

Spejjez kontra l-konvenut Joseph Degiorgio.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------